

A Bokor Közösség tagjaiként megdöbbenéssel értesültünk **Kovács Tádé** testvérbarátunk váratlan elhunytáról. Az általa előre megírt gyászjelentés után Kovács László búcsúztató beszédét közöljük, majd a hálaadó szentmise Király Ignác által megfogalmazott „egyetemes könyörgéseit”, végül pedig Dr. Kálmán Szabolcs ny. református lelkész hálaadó imádságát – s mindezt azzal az adattal kiegészítve, hogy Tádé „virágok helyett” a helyszínen 64 500 Ft-ot gyűjtött készpénzben: Apácskája biztosan átöleli ezért is.

„Igám testhezálló, terhem könnyű.” (Mt 11,30)

A férj és családapa, a Szőlőtő, éljünk józanul AE klub vezetője, a Bokor Bázisközösségnek, a Katolikus Alkoholistamentő Szolgálatnak, a Szent István Társulatnak, az Országos Magyar Cecília Egyesületnek, a Mozgáskorlátozottak Komárom-Esztergom Megyei Egyesületének, a DélUtán Lelkiségegy telefonszolgálatnak és a Tatai Karitászcsoportnak tagja, a Szalézi Társaság, valamint az esztergomi egyházmegye laicizált papja,

Kovács Tádé Ferenc lic. theol.

2019. június 17-én, életének 74. évében hazatért Égi Apácskájához.

Vidáman kanyargó életéért hálaadó szentmisét mutatunk be
2019. június 21-én 14 órakor a tatai Kapucinusok templomában,
 majd a föltámadás reményében átmeneti nyugalomra helyezzük hamvait
 a tatai Almási úti temetőben.

*Óvakodott a két szélsőségtől: hogy tapintatlan vagy közönyös legyen,
 és többé-kevésbé sikerült a segítőkész tapintat erénypárját gyakorolnia.*

**Kérjük, hogy az elhunyt által utált virágok helyett
 a rászorulókat támogatásával adózzanak emlékének.
 A Harmadik Világ Alapítvány számlaszáma: 10200902–32710423**

Kedves Testvérek!

Egy személyes történettel kezdem Tádé testvérem búcsúztatóját.

Tarnai Imre halála után Tádé azzal állt elém, hogy „sokáig *Bulányi Gyurka* bácsi volt a lelkiatyám, de meghalt. Akkor kértem meg Imrét, hogy ő legyen a gyóntatóm, de ő is meghalt. Gondolkodtam, aztán most téged kérnék meg, hogy te legyél...” Mire én: „Tádé, azt akarod, hogy én is meghaljak?”...

Erre most ő halt meg! Jól van ez így?!

Mindezt azért említem, hogy megmagyarázzam, hogy felesége, Bea miért engem állított ide elétek. Pedig ahogy végignézek rajtatok, ti

biztosan jobban tudátok búcsúztatni őt. Gromon Bandi azt írta Tádé halálhírére: „*Hát ez szíven ütött!*” Mi itt mind szíven ütötték vagyunk. Kik is?

1. Gyászjelentés

Tádé előre megírta a maga gyászjelentését, csak a dátumokat hagyta a Családra. Nemrég kajánul megmutatta nekem, és azt kérdezte: „*Mit szólsz? Jó lesz?*” Mit mondhattam volna? A felsorolt gyászolók közt ott van mindenki, aki számít. És aki számít, az a családon, a saját kiscsoportján meg a Bokron kívül egy könyvkiadó, egy művészársaság, aztán az alkoholbetegek, mozgássérültek, a lelki segélyszolgálat,

a karitászcsoport, végül egy szelíd rend, illetve egy kemény egyház, amely laicizálta őt.

Nekem egy názáreti hóbortos ember jut eszembe, aki annak idején országos jelentőségű lett azok számára, akik szerették, akik segítségre szorultak, és szálka azok szemében, akik nem igazán szerették. Ezt a hóbortos embert *Jézusnak* hívták!

2. Ki volt Tádé?

Sokan nem tudják, de mi tudjuk, ki volt Tádé. Szerelmes férj, gyermekeiért rajongó apa, hegedűművész, író, tudós, felfedező, színész, ezen kívül csodatévő és gyógyító. Nagy nevető és neveltető, aki úgy ítélte meg az életét, hogy „*vidáman*

kanyargó élet”. Ezért az életért halála után mi is hálát adhatunk.

De nehogy a levegőbe beszéljek, hadd tegyek egy-egy utalást.

Istenszerelme Jézuséhoz hasonló volt. Hallhattátok, amikor az ő mennyei Apátskájáról beszélt. De ezen túl, amit egész életével bizonyított.

Szerelmes férj, aki utolsó éveiben azon kesergett, hogy ő milyen nagy terhet jelent Beának, akinek orvosi praxisa miatt amúgy is annyi gondja-baja van a sok beteg emberrel.

Gyermekeiért rajongott. Aggódó, bízó szeretettel nézte fejlődésüket. Mindhármán klassz felnőttek lettek. Nem csoda! Már gyerekkorukban sajátos módszerrel nevelte őket az apjuk. Például amikor a járdára szélén álltak, arra biztatta őket, hogy lépjenek csak le a járdáról, és menjenek át a piros jelzésen. Gyerekei rászóltak: „*No de, apa, miket beszélsz?!*” Így is lehet nevelni!

Zeneszeretőként örült Ágota hangjának, *nevelőként* Agapé óvónői sikerének, és a leendő Lukács doktornak, aki az evangéliumot szerző Lukács doktortól kapta a nevét.

Tádé író próféta volt. Elmélkedései, előadásai, kéziratban kész 300 oldalas etikai gyűjteménye (Etika, V. kötet) és a többi, kérdésekkel feldolgozott szentírás-magyarázatai a bizonyítékok erre.

Híres „négyes fogata” az erényparókról pedig egy igazi felfedezőnek a találmánya.

Színész is volt, aki úgy mondta el Kossuth híres beszédét, hogy egy asztal is összetört a végén. Vagy aki a Bokor 50. évfordulóján a *Bokorirtás* c. darabban Ratzinger bíborost (a későbbi XVI. Benedek pápát) játszotta.

Csodatévő is volt, abban az értelemben, hogy alkoholbetegeket és drogosokat gyógyított az alkoholizmustantató szolgálatban. Az utóbbiak szolgálatában a szénásszekérről lefordulva kezeit is összetörte. Mindezt zokszó nélkül, viccelődve mesélte.

Van még egy szerep, amit szinte ki sem merek mondani.

3. Udvari bolond?

Sokak számára Tádé egy komolytalan, bolondos figura volt, akit nem kell komolyan venni.

Mi, akik itt vagyunk, tudjuk, hogy valóban *bolond* volt: az ő Atyátskájának bolondja, felesége, gyermekei bolondja, a szegények,

üldözöttek bolondja, de *udvari bolond* is, aki nevetve vágja akár a mi arcunkba is az evangéliumi igazságot.

Az *udvari bolondok* az ókortól kezdődően olyan személyek voltak, akik a nagyurak udvaraiban tréfálkozva mondták ki az igazságot, sokszor életüket is kockáztatva.

Emlékszem, a diktatúra alatt a hatalmi nagyurak világában tüntetően reverendában járt az utcán. Miközben a hierarchia áthelyezésekkel büntette őt is. Aztán évekig volt kazánfűtő, szerelő, bérelszámoló a BOY szolgálatnál. Hát így festett az ő „*vidáman kanyargó élete*”.

A *rendszer váltás* után szinte semmi sem változott. Egyik hatalomnak sem tetszenek az udvari bolondok. Tádé továbbra is viselte a perifériára szorított Bokor bélyegét, de a megértő paptestvérek és az ökumené révén megkapta sokak baráti szeretetét, és a tevékenységének utat engedő lehetőségeket is.

Udvari bolondként végső kiállással a világ porondján és a Bokorban is, haláláig szenvedélyesen kiállt az üldözöttek és menekültek (migránsok) mellett, Jézus szavait idézve: „*Éheztem, és ennem adtatok, szomjaztam, és innom adtatok, idegen voltam, és befogadtatok...*” (Mt 25,35)

Tádé, testvérem és barátom!

Ennyit tudtam elmondani mások helyett is. Érted hálát adva kérjük, hogy az olvasmányban említett sátrad lebomlása után, Jézus ígérete szerint, a Te mennyei Atyátskád nyissa meg Neked házának kapuját, mondván: „*Hűséges és derék szolga, mivel a kicsiben hű voltál, sokat bízok reád: Menj be Atyád örömeibe!*” (Mt 25,23)

Egyetemes könyörgések

Mennyei Atyánk! Tádé testvérbarátunkra imádságos szeretettel gondolva terjesztjük eléd imába és igéretekre foglalt szándékainkat:

1. Tádé mondta 1996-ban: „Az ésszerűségnek, a rákérdezés jogának, a szabadság levegőjének és az egymás ajánrózása nélküli megbecsülésnek közösséget éltető ereje van.” Köszönjük, hogy jó példával járt elöl ezekben. Szeretnénk folytatni ezt a lelkiületet. – *Hallgass meg, Urunk!*

2. Tádé írta 2003-ban: „Apátskánknek a messzire futott s az ott hon puffogó gyerek egyaránt édes magzatja.” Ezzel az ősbizalommal élt, és ennek erejében talált rá kanyargós életforma-kereséseiben a

jézusi tájékozódás biztos kötelékére. Szeretnénk eltanulni céltudatosságát, hogy hibáink beismerései erős Jézushoz és egymáshoz tartozást gyümölcsözzenek. – *Hallgass meg, Urunk!*

3. Tádé kérdezte 2009-ben: „Mennyire vagyok tudatában annak, hogy honnan jutottam idáig?” Hívó katolikus indítékok vonzották a papság felé, alkati adottságok ösztönözték keresésre, hogy az elvei szerint alakítsa életét. Mindannyian valahonnan, valahová jutunk. Szeretnénk Jézus Istenének/Apátskájának tetszően alakítani személyes életünket. – *Hallgass meg, Urunk!*

4. Tádé írta 2012-ben: „Azt hiszem, a Szent Szellem pont az önállóság szelleme.” Az erények dialektikája című dolgozata alapján (1978) is világos az önállóság és az önfejlőség közötti különbség. Küzdött is ezzel eleget, ő is, és szerettei is övele. Szeretnénk mi is a Szent Szellem erejében jól szeretni egymást. – *Hallgass meg, Urunk!*

5. Tádé mondta 2014-ben: „Amikor egyik gyermekem megszólalt, hogy: Apa, nem akarsz nekünk csoportot csinálni? – bögtém az örömtől!” Boldog az az apa, az az anya, akinek a gyermekei követésre méltónak találják szüleik Istennek tetsző útját! Adassék meg mindannyiunknak ez a boldogság! – *Hallgass meg, Urunk!*

Mennyei Atyánk! Öleld magadhoz Tádé fiacskádát, hogy megélhesse Apátskájába vetett bizalma igaz voltát! Te, aki élsz és szeretsz mindörökkön örökké! Amen.

Örökkévaló Isten, vagy ahogyan Tádé testvérem szólítana: „**Égi Apátskánk!**”

Csodálatos dolog, hogy egy végső búcsú alkalmán, amikor fájó szívvel elbúcsúzzunk Tádétól, akit szeretünk és tisztelünk, akitől a búcsú fájdalmas, *az első szavunk mégis a köszönet és a hála szava*.

Hálát adunk neked, hogy Tádéval együtt olyan közösséggé formáltál bennünket, amelyben az Úr Jézus Krisztusban testvérek azok, akik neked gyermekeid lehetnek.

Hálát adunk neked, hogy annyira szerethettük Tádét, hogy *fáj tőle elbúcsúznunk*, hogy könnyes a szemünk és zokog a szívünk. De ahogy a Mester tanította: *Boldogok, akik sírnak*. Köszönet a sírásért, a fájdalomért, és ami mögöttük áll, a szeretetért.

Áldunk és magasztalunk, *Égi Apátskánk*, hogy *Tádét ismerhettük*,

hogy oly gyakran az ő szaván vagy élete példáján keresztül szólítottál meg bennünket – sokszor *prófétai szavával*, eredeti gondolatai mélységével.

Számtalanszor *az ő hangján, példáján keresztül figyelmeztetél*, hogy hitünk ne sekélyesedjék el,

hogy ne legyünk közömbösek, hogy lássuk meg a testi-lelki rászorulókat, hogy *ne zárkózzunk be* a mi felekezetünk vagy nemzeti korlátaink közé. *Hiányozni fog* ez a figyelmeztető hang és példa közöttünk. Hiányozni fog Tádé.

Égi Apácskánk, köszönjük őt.

Add, hogy méltóképpen folytassuk Tádé munkáját. *Te adj vigasztalást* és megújult életerőt az ő családjának, szeretteinek, *azaz nekünk* mindnyájunknak! A te Fiadnak, az Úr Jézus Krisztusnak a nevében kérünk. Ámen.

Öt évvel ezelőtt távozott közülünk az Örökkévalóságba

Imre bácsi,

aki 23 éven át volt lapunk hűséges és áldozatos tördelője.

E nagyszerű írásával tisztelgünk emléke előtt.

Tarnai Imre

ERÉNY-E AZ IGAZSÁGOSSÁG?

„Hogy' lehet ilyet kérdezni?!” – kiálthatnak fel a cím hallatán azok, akik számára evidens, hogy az igazságosság erény. Miért evidens? – kérdezek vissza. Azért, mert így programozták az agyunkat? Megkérdezni mindent lehet, csak megfelelő választ is kell adni a kérdésre. A válasz akkor megfelelő, ha megalapozott érvekre épül. S ha e dolgozat fejtegetései igenlő válaszhoz vezetnek, akkor megnyugodhatnak az előbbieik szerint méltatlankodók, sőt megerősödhetnek álláspontjukban. De ha nemleges lesz a válasz, akkor – ha becsületesek – két választásuk marad: vagy megváltoztatják a véleményüket, vagy megfelelő ellenérvekkel megcáfolják a nemleges válaszhoz vezető argumentumokat.

Induljunk hát előítéletek nélkül, tiszta lappal!

Hogy világos legyen, miről is van szó, a fogalmak tisztázása előtt nézzünk utána az „igazságosság” szó etimológiájának!

I. Etimológia

Nyelvünkben aránylag ritka hosszúságú, 5 tagú, sokszorosan toldalékozott szó az „igazságosság”. Miből lett? Kétbetűs picinyke melléknévből, amely az etimológiai szótár tanúsága szerint az ugor korból ránk maradt ősi örökségünk: „jó”. Ennek a szónak eredeti jelentése: derék, becsületes, kedvező, hasznos, megfelelő. Magam így fogalmaznám – s azt hiszem, hogy kifejezem vele a lényegét –: olyan, amilyennek lennie kell.

Hogy nőtt ki ebből a szóból az, hogy „igazságosság”? Kövessük nyomon!

14-15. századbeli nyelvemlékek bizonyítják, hogy már akkoriban használták ennek a melléknévecskének a középfokát annak a végtagnak a megjelölésére, amelyik az ügyesebb: „jobb kéz”. Ettől általános értelmet kapott ez a középfokú melléknév: irányt jelölő határozószó lett belőle, aztán főnévként is önállósodott, jelentve önmagában is a jobb kezét. A hosszú „bb” „g”-vé alakult, és lett belőle „jog”. (Talán ismeretes, hogy azt az erdélyi

apátságot, ahol Szent István király jobb kezét hosszú ideig őrizték, mindmáig „Szentjogi apátság”-nak hívják.)

Az „i” és a „j” betű közötti rokonság nyilvánvaló, semmi csodálni való nincs hát azon, hogy régen a „jog” szót adott esetben vagy adott tájakon „ig”-nak is mondták. (Vö. juhar ~ ihar; juhász ~ ihász; jonkább ~ inkább.)

Ehhez jöttek azután a toldalékok. Lássuk őket sorban, hogyan születtek meg általuk az új értelemmel rendelkező szavak!

1. Gyakori névszóképzőnk az „sz” betű, amely zöngésen „z”-vé lesz. Így született az „ig”-ből az „ig-oz”, mai alakjában „igaz”. (Már az Ómagyar Mária-siralom emlegeti az „ygoz Symeon”-t.) Jelentése: becsületes, valóságnak megfelelő, valódi, tehát ugyanaz, mint az alapszóé, a „jó”-é.

Az Értelmező Szótár, amely a szavak mai értelmezését igyekszik meghatározni, az „igaz” szónak a következő melléknévi jelentéseit sorolja fel:

– ami a tények összefüggéseit, a valóságot híven tükrözi;

– valóságosan átélt, őszinte;

– becsületes, feddhetetlen.

2. A következő toldalék a „-ság”. „Igaz-ság”, az „igaz” melléknév főnévi alakja.

Erről a következőket olvassuk az Értelmező Szótárban:

– valaminek igaz volta;

– a valóságot híven tükröző, neki teljesen megfelelő, igazi tényállás;

– valamely közösségben kialakult erkölcsi eszmény, követelmény, ill. ennek érvényesülése;

– a törvényeknek, jogszabályoknak való megfelelés, ill. nekik megfelelő döntés, ítélet.

Látható, hogy mindkét esetben – a melléknévi alak és a belőle képzett főnév esetében is – elsősorban logi-